

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27.10.1993, sp. zn. 1 Cdo 31/92, ECLI:CZ:VSPH:1993:1.CDO.31.1992.1

Číslo: 64/1995

Právní věta: Vlastnictví k věcem vydraženým při prodeji ve veřejné dražbě podle ustanovení zákona č. 427/1990 Sb. se nabývá ve smyslu ustanovení § 132 odst. 1 o.z. na základě jiných skutečností stanovených zákonem. Takovou skutečností, kterou jako právní důvod nabytí vlastnictví stanoví zákon č. 427/1990 Sb. (ve znění zákona č. 541/1990 Sb.), je tu udělení příklepu licitátora, s nímž za splnění stanovených podmínek a za dodržení stanoveného postupu je ze zákona spojeno nabytí vlastnictví k vydraženým věcem.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 27.10.1993

Spisová značka: 1 Cdo 31/92

Číslo rozhodnutí: 64

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dražba veřejná, Nabývání vlastnického práva, Vlastnické právo

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 64/1995 sb. rozh.

Vlastnictví k věcem vydraženým při prodeji ve veřejné dražbě podle ustanovení zákona č. 427/1990 Sb. se nabývá ve smyslu ustanovení § 132 odst. 1 o. z. na základě jiných skutečností stanovených zákonem.

Takovou skutečností, kterou jako právní důvod nabytí vlastnictví stanoví zákon č. 427/1990 Sb. (ve znění zákona č. 541/1990 Sb.), je tu udělení příklepu licitátora, s nímž za splnění stanovených podmínek a za dodržení stanoveného postupu je ze zákona spojeno nabytí vlastnictví k vydraženým věcem.

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze z 27. 10. 1993, [1 Cdo 31/92](#))

Žalobkyně se proti žalovanému státnímu podniku i proti státu domáhala zaplacení 32 668 Kč, představující propadlou dražební jistotu, vstupné pro dražitele a úroky z těchto částek. Uváděla, že 4. 5. 1991 vydražila při veřejné dražbě provozní jednotku - prodejnu ovoce a zeleniny v Č. Při

dražebním roku byla oběma žalovanými uvedena v omyl, neboť obrat na provozovně za rok 1990 byl uveden ve výši 1 200 000 Kč, ačkoli – jak po vydražení zjistila – skutečný obrat v uvedeném roce činil jen 821 000 Kč. Žalobkyně, která jednala v omylu, proto od kupní smlouvy o převodu provozní jednotky odstoupila, neboť by nikdy nemohla dosáhnout obratu, z něhož by splácela úvěr banky. Tím, že nezaplatila cenu vydražené jednotky, propadla jí dražební jistota ve výši 31 200 Kč.

Okresní soud v Českých Budějovicích rozsudkem žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Dovodil, že údaj o maloobchodním obratu vydražované provozovny nepatří mezi obligatorní náležitosti, které musí podle ustanovení § 4 zákona č. 427/1990 Sb. obsahovat seznam provozních jednotek. Údaj o maloobchodním obratu, který je jen doplňující informací, správný nebyl, avšak rozhodující údaje o dražené provozní jednotce správné byly. Jestliže žalobkyně po dražbě zjistila, že nebude schopna svůj podnikatelský záměr splnit, nemůže být tato skutečnost právně závazná z hlediska platnosti a zákonnosti dražby a nemůže být dávana do souvislosti s maloobchodním obratem původní provozovny.

Krajský soud v Českých Budějovicích k odvolání žalobkyně svým rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení a vyslovil přípustnost dovolání v této věci. Odvolací soud dospěl k závěru, že odstoupení od smlouvy pro omyl zde nepřichází v úvahu, neboť žalobkyně nabyla vlastnictví k provozní jednotce nikoli smlouvou, ale příklepem licitátora, t. j. rozhodnutím státního orgánu. Připadnutí dražební jistoty příslušnému státnímu orgánu jako důsledek nezaplacení ceny ve lhůtě nastává přímo ze zákona (§ 11 odst. 2 zákona č. 427/1990 Sb.), takže nešlo ani o neoprávněné získání majetkového prospěchu na úkor žalobkyně. Uvedení chybného údaje o maloobchodním obratu (který odvolací soud považuje za doplňující údaj) není protiprávním jednáním, s nímž by měla být spojována odpovědnost za škodu.

Proti rozsudku odvolacího soudu podali žalobkyně a první žalovaný dovolání.

Žalobkyně s poukazem na ustanovení § 241 odst. 2 písm. d) o. s. ř. odůvodnila dovolání tím, že právní názor odvolacího soudu o povaze příklepu licitátora jako důvodu nabytí vlastnictví k vydražené jednotce není správný, neboť nejde o rozhodnutí státního orgánu. Namítala, že dražba je prodej, tedy dvoustranné ujednání mezi prodávajícím a kupujícím; jde o smlouvu upravenou v ustanoveních § 43 – § 51 o. z. i s možností od ní odstoupit pro omyl a následky z toho plynoucími. Jde tu o nabytí vlastnictví vydražené jednotky kupní smlouvou a nikoli příklepem licitátora, který pouze potvrzuje, že ke koupi došlo za dodržení podmínek stanovených zákonem. Rovněž nesouhlasila s názorem odvolacího soudu, že výše maloobchodního obratu je pouze doplňujícím údajem, který může mít význam jen pro zájemce, kteří chtějí v získané provozovně pokračovat v dosavadní činnosti a nikoli pro ty, kteří ji chtějí použít k jiným účelům. Dovožovala, že tento údaj je vždy určitým ukazatelem prosperity provozovny, kterou žalobkyně kupovala s tvrzeným obratem 1 200 000 Kč a v níž chtěla i nadále provozovat prodej téhož zboží, a za nesprávný považuje závěr odvolacího soudu, že uvedení nesprávného údaje o maloobchodním obratu není porušením právní povinnosti. Regulérní průběh dražby garantovali žalovaní a pokud byla žalobkyně chybným údajem uvedena v omyl, bylo to v důsledku protiprávního jednání žalovaných. Navrhla proto zrušení rozsudku odvolacího soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Vrchní soud v Praze (§ 10a odst. 1 o. s. ř.) svým rozsudkem zamítl dovolání žalobkyně, odmítl dovolání žalovaného státu a rozhodl, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Z odůvodnění:

Dovolací soud posoudil obě dovolání nejprve z hlediska ustanovení § 240 odst. 1, 2 o. s. ř., podle něhož účastník může podat dovolání do jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí odvolacího soudu

u soudu, který rozhodoval v prvním stupni, případně u odvolacího nebo dovolacího soudu.

Ze spisu vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu nabyl právní moci

15. 6. 1992. Žalobkyně podala dovolání u soudu prvního stupně 26. 6. 1992, tedy včas. Dovolání prvního žalovaného bylo podle razítka na obálce podáno na poště Praha 5 dne 26. 8. 1992, tedy po uplynutí jednoměsíční lhůty a proto opožděně; podle ustanovení § 243b odst. 4 a § 218 písm. a) o. s. ř. bylo proto odmítnuto, aniž bylo třeba zkoumat oprávnění prvního žalovaného k podání dovolání proti rozhodnutí, kterým mu bylo plně vyhověno.

Po zjištění, že dovolání žalobkyně směřuje proti rozsudku, proti němuž je podle ustanovení § 238 odst. 2 písm. a) o. s. ř. přípustné, přezkoumal Vrchní soud napadený rozsudek podle ustanovení § 242 o. s. ř.

Protože odvolací soud vyslovil ve výroku svého potvrzujícího rozsudku, že je dovolání přípustné, neboť je v dané věci řešena otázka zásadního významu, týkající se výkladu některých ustanovení zákona č. 427/1990 Sb., o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby, je tímto výrokiem zároveň vymezen dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 2 písm. d) o. s. ř., kterým (kromě vad řízení podle ustanovení § 237 o. s. ř.) lze dovolání odůvodnit. Dovolací soud proto přezkoumal napadené rozhodnutí pouze z hlediska takto vymezeného důvodu dovolání, jakož i se zřetelem k možným vadám řízení, k nimž je povinen vždy přihlížet.

Podle ustanovení § 868, věta za středníkem, zákona č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník, se vznik právních vztahů, jakož i nároky z nich vzniklé před 1. lednem 1992, posuzují podle občanského zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 1991.

Vlastnictví k věcem lze nabýt koupí, darem nebo jinou smlouvou, děděním, rozhodnutím státního orgánu nebo na základě jiných skutečností stanovených zákonem (§ 133, § 489 odst. 1 o. z. a čl. 7 ústavního zákona č. 100/1990 Sb.).

Kdy a za jakých podmínek se nabývá vlastnictví na základě jiných skutečností stanovených zákonem, závisí na konkrétních ustanoveních zákona o tom, zda a kterým okamžikem je splněna zákonná skutková podstata přechodu vlastnictví.

Zákon č. 427/1990 Sb. (ve znění zákona č. 541/1990 Sb.) stanoví nezbytné předpoklady a podmínky, za nichž se uskutečňuje prodej věcí ve veřejné dražbě a vlastnictví státu k určitým věcem se převádí na jiné subjekty.

Podle ustanovení § 11 odst. 1 uvedeného zákona vlastnictví k věcem vydraženým příklepem licitátora přechází na vydražitele, který je povinen do 30 dnů ode dne dražby zaplatit cenu dosaženou vydražením na zvláštní účet příslušného státního orgánu po odečtení zůstatku dražební jistoty.

Podle ustanovení § 12 odst. 3 tohoto zákona, splní-li vydražitel podmínku podle ustanovení § 11 odst. 1 téhož zákona, vydá mu příslušný orgán republiky potvrzení o tom, že mu byla provozní jednotka veřejnou dražbou prodána a že dnem udělení příklepu se stal jejím vlastníkem. Pokud provozní jednotku tvoří nemovitost, zašle příslušný státní orgán jedno vyhotovení uvedeného potvrzení příslušnému orgánu katastru nemovitostí.

K převodu vlastnictví při dražbě dochází úplatně; jde o prodej, avšak nikoli o prodej na základě kupní či jiné smlouvy. Termín „prodej“ použitý v zákoně neznamena, že jde o převod ve smyslu občanského práva hmotného, tedy o smluvní převod, jak je upraven občanským právem hmotným.

Skutečností, kterou jako právní důvod převodu vlastnictví stanoví zákon č. 427/1990 Sb., je udělení

příklepu licitátora (§ 9 odst. 1, § 11 odst. 1 uvedeného zákona), s nímž za splnění stanovených podmínek a za dodržení stanoveného postupu je ze zákona spojen převod vlastnictví k vydraženým věcem. K příklepu licitátora při veřejné dražbě podle zákona č. 427/1990 Sb. se tedy váže zánik vlastnického práva jednoho subjektu vznik vlastnického práva subjektu jiného. Udělením příklepu nevzniká vydražiteli právo na uzavření smlouvy o prodeji provozní jednotky, ale ze zákona mu bez dalšího vzniká vlastnické právo k vydraženým věcem bez ohledu na to, zda jde o věci movité či nemovité.

Vlastnické právo k vydraženým věcem nevzniká uzavřením kupní či jiné smlouvy upravené občanským zákoníkem, jak dovozuje žalobkyně. Při smluvním převodu vlastnictví k nemovitostem občanský zákoník ke vzniku smlouvy mezi prodávajícím a kupujícím předepisuje písemnou formu pro nabídku i pro přijetí nabídky (§ 46 o. z.), které zásadně platí až od podpisu, do účinnosti smlouvy (t. j. do převodu vlastnictví podle ní).

Při prodeji ve veřejné dražbě podle zákona č. 427/1990 Sb. se vydražitel stává vlastníkem vydražených věcí movitých i nemovitých dnem udělení příklepu. Udělení příklepu licitátora ve dražbě podle zákona č. 427/1990 Sb. však není rozhodnutím státního orgánu, tedy výrokem, který nabývá právní moci, a licitátor není státním orgánem oprávněným rozhodovat o převodu či přechodu vlastnictví. Účinky nabytí vlastnictví k věcem vydraženým ve veřejné dražbě podle uvedeného zákona nastávají konstitutivním rozhodnutím státního orgánu a zákon ani nevyžaduje nějaké rozhodnutí o prodeji věcí či o přechodu vlastnictví k nim.

Ani potvrzení podle ustanovení § 12 odst. 3 zákona č. 427/1990 Sb., které je listinou osvědčující nabytí vlastnictví vydražitele, a ani protokol o průběhu dražby sepsaný podle ustanovení § 9 odst. 2 uvedeného zákona, nemají povahu rozhodnutí a nejsou ani smlouvou mezi původním vlastníkem a nabyvatelem. V tomto směru je třeba přisvědčit námitce žalobkyně, že k přechodu vlastnictví nedochází rozhodnutím státního orgánu.

Zásadní význam pro rozhodnutí má však právní názor odvolacího soudu, že v daném případě se neuplatňuje institut odstoupení od smlouvy pro omyl, neboť právním důvodem převodu vlastnictví k provozní jednotce vydražené ve veřejné dražbě podle zákona č. 427/1990 Sb. není smlouva.

Protože mezi žalobkyní a žalovanými nešlo o právní vztah založený smlouvou, nemohly nastat ani následky, které zákon (§ 48 odst. 2, § 457 odst. 1 o. z.) spojuje s odstoupením od smlouvy podle ustanovení § 49 o. z. 1)

Z hlediska shora uvedeného právního posouzení, na němž spočívá rozsudek odvolacího soudu, je napadené rozhodnutí správné.

Druhá řešená právní otázka dotčená dovoláním spočívá v tom, zda uvedení nesprávného údaje o výši dosaženého maloobchodního obrátu vydražované provozní jednotky je porušením povinností stanovených zákonem č. 427/1990 Sb.

Povinnosti příslušných orgánů při vyhotovení a potvrzení obsahu seznamu provozní jednotky nabízené k prodeji ve veřejné dražbě jsou stanoveny v § 4 citovaného zákona. Údaj o předchozím maloobchodním obrátu vydražované provozní jednotky není uveden mezi obligatorními údaji, které musí podle § 4 odst. 3 zákona č. 427/1990 Sb. obsahovat seznam provozních jednotek nabízených k prodeji ve veřejné dražbě a tento údaj není ani náležitostí či součástí seznamu podle § 4 téhož zákona.

Uvedení tohoto údaje v seznamu v nesprávné výši není tedy porušením některé z právních povinností, uložených zákonem č. 427/1990 Sb. Právní názor odvolacího soudu, že nejde o porušení

povinnosti, která vyplývá z tohoto zákona, je proto správný.

Posouzení otázky, zda by eventuálně šlo o porušení povinnosti vyplývající z jiného právního předpisu nebo z jiných právních skutečností, nepřísluší dovolacímu soudu řešit, neboť dovolání bylo odvolacím soudem připuštěno jen pro právní otázky, týkající se výkladu zákona č. 427/1990 Sb.

Protože právní názor odvolacího soudu při posouzení shora uvedených právních otázek, pro něž bylo připuštěno dovolání, je správný, Vrchní soud v Praze podle ustanovení § 243b odst. 1 o. s. ř. dovolání žalobkyně zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 243b odst. 4, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., když žádný z dovolatelů neměl úspěch a druhému žalovanému v dovolacím řízení náklady nevznikly.

1) Nyní viz § 49a o. z.